KUTSESTANDARD

Piirivalvur, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Piirivalvur, tase 6	6

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Piirivalve eesmärgiks on riigipiiri valvamine ja piiripunktides piirikontrolli teostamine, otsingu- ja päästetegevus merel ja piiriveekogudel ning merereostuse avastamine ja likvideerimine. Piirivalvuri peamisteks tööülesanneteks on Schengeni liikmesriiki sisenemise ja sealt väljumise tingimustele vastavuse kontrollimine, patrull- ja vaatlustegevus riigipiiril ebaseadusliku riigipiiri ületuse ennetamiseks, avastamiseks ja tõkestamiseks ning haldus- ja süüteomenetluste läbiviimine oma pädevuse piires. Piirivalvur langetab iseseisvalt otsuseid oma ametikoha pädevuse piires ja on võimeline ette nägema oma otsuste tagajärgi ning vastutab nende eest. Piirivalvur, tase 6 korraldab piirikontrolli piiripunktides ning patrull- ja vaatlustegevust riigipiiril, korraldab siseriiklikku ja rahvusvahelist koostööd, juhib ja korraldab struktuuriüksuse tööd või oma vastutusala valdkonna toimimist. Töö eeldab palju suhtlemist, sh võõrkeelte kasutamist. Piirivalve kutsealal on lisaks 6. taseme piirivalvuri kutsele järgmised kutsed: piirivalvur, tase 4, kes teostab piirikontrolli piiripunktides ning patrull- ja vaatlustegevust riigipiiril; piirivalvur, tase 5, kes teostab piirikontrolli piiripunktides ning patrull- ja vaatlustegevust riigipiiril ning juhib patrulli tegevust; piirivalvur, tase 7 juhib struktuuriüksuse tööd, korraldab piirikontrolli ning patrull- ja vaatlustegevuste metoodikate väljatöötamist, korraldab siseriiklikku ja rahvusvahelist koostööd, teostab järelevalvet.
A.2 Tööosad
A.2.1 Piirivalve 1. Piirikontroll piiripunktis. 2. Riigipiiri valvamine. 3. Tehniliste vahendite kasutamine. 4. Teabetöö. 5. Turvataktika. A.2.2 Juhtimine 1. Piirihalduse korraldamine. 2. Ressursside haldamine. A.2.3 Menetlemine 1. Järelevalvemeetmete kohaldamine. 2. Rahvusvahelise kaitse menetlus. 3. Viisamenetluse läbiviimine piiripunktis. 4. Väärtegude menetlemine.
Valitavad tööosad
A.2.4 Väikelaeva juhtimine

1. Ohtude ja riskide hindamine sõidul väikelaevaga. 2. Väikelaeva kasutuseelne ja -järgne hooldamine. A.2.5 Alarmsõiduki juhtimine 1. Alarmsõidu tegemine. 2. Ohtude ja riskide hindamine alarmsõidul. A.2.6 Otsingu- ja päästetegevus merel ja piiriveekogul 1. Otsingu- ja päästetegevus. 2. Side- ja päästevahendite kasutamine.
A.3 Töö keskkond ja eripära
Piirivalvurid töötavad nii siseruumides (nt kordonid, piiripunktid) kui vabas õhus (nt patrullimine piiripunktide vahelisel alal, piiripunktides, merel ja piiriveekogudel). Töö on üldjuhul vahetustega, töötada tuleb päeval ja öösel, ka nädalavahetustel ja riiklikel pühadel. Piirivalvur kannab teenistuses olles vormiriietust. Piirivalvuri töö on mitmekülgne, iseloomulikud on intensiivsed perioodid. Ette tuleb väga erinevate situatsioonide lahendamist, mis nõuavad kõrget professionaalsust, head füüsilist vormi ning vaimset vastupidavust.
A.4 Töövahendid
Piirivalvuri töövahenditeks on transpordivahendid, tehnilised vaatlusvahendid, piirikontrollivahendid, IKT vahendid, infosüsteemid, sidevahendid, päästevarustus, relvad ja erivahendid, mere- ja topograafilised kaardid.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Piirivalvuri töö eeldab distsiplineeritust, lojaalsust Eesti Vabariigile, ausust, seaduskuulekust ja kohusetundlikkust. Vajalikud on ka hea stressitaluvus, tasakaalukus ja head juhiomadused.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
6. taseme piirivalvuril on kõrgharidus piirivalve alal või muu kõrgharidus ja läbitud piirivalvealane (täiendus)koolitus.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Vanempiiriametnik, juhtivpiiriametnik, struktuuriüksuse juht.
A.8 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks
Töötamist piirivalvurina reguleerib politsei ja piirivalve seadus.

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Selle kutse taotlemisel tuleb tõendada kompetentsid B.2.1 – B.2.3 ja B.2.7 (läbiv kompetents). Täiendavalt on võimalik tõendada valitavaid kompetentse B.2.4 – B.2.6.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Piirivalve	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1. otsustab peale täiendavat kontrolli piiriületuse lubamise või mittelubamise ning vormistab vajalikud dokumendid vastavalt Schengeni piirieeskirjadele jt õigusaktidele; otsustab piirikontrolli leevendamise kooskõlas Schengeni piirieeskirjadega; korraldab piiripunktis piiriületuse tingimustele vastavuse kontrolli läbiviimist, teostab järelevalvet; 2. korraldab patrull- ja vaatlustegevuse läbiviimist riigipiiril, teostab järelevalvet; korraldab piirijuhtumite lahendamist ning täidab vajaliku dokumentatsiooni vastavalt nõuetele;	

3. korraldab tehniliste vahendite sihipärast kasutamist piirikontrollil ja riigipiiri valvamisel, lähtudes metoodikast; teostab järelevalvet tehniliste vahendite kasutusjuhendijärgse ja sihipärase kasutamise üle; 4. kogub, analüüsib ja edastab ebaseadusliku rände ja piiriülese kuritegevuse alast informatsiooni; menetluse käigus kogub täiendavat informatsiooni; koostab vastutusala piires profiile ja ohuhinnanguid; 5. tagab teenistusülesannete täitmisel enda ja teiste turvalisuse vastavalt kehtestatud korrale; kasutab vahetut sundi õiguspäraselt; analüüsib vahetu sunni kasutamist sündmuste lahendamisel.
Teadmised: 1) teenistuskoera kasutamise põhimõtted; 2) merereostuse avastamise, lokaliseerimise ja likvideerimise alused.

B.2.2 Juhtimine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1. planeerib teenistust struktuuriüksuses, lähtudes eesmärkidest ja olukorra hinnangust/riskianalüüsist; juhib patrulli/vahetuse tööd, korraldades teenistust vastavalt etteantud korraldustele; juhib struktuuriüksuse tööd, tuginedes õigusaktidele ning arvestades integreeritud piirihalduse mudelit; langetab kiireid ja selgeid otsuseid, arvestades teenistuses tekkinud olukorda; vastutab patrulli/vahetuse/struktuuriüksuse tegevuse eest; teostab järelevalvet tegevuste üle struktuuriüksuses; teeb kokkuvõtte struktuuriüksuse tegevustest vastavalt korrale; 2. planeerib struktuuriüksuse ressursside kasutamist vastavalt eelarvele; teeb ettepanekuid täiendavate ressursside eraldamiseks; korraldab ressursside tõhusat kasutamist struktuuriüksuses, arvestades organisatsiooniteooriaid; motiveerib isikuid ja meeskondi struktuuriüksuse eesmärkide saavutamiseks; jälgib töötajate tegevusi ja sooritusi ning annab konstruktiivset tagasisidet; selgitab välja enda ja meeskonna koolitusvajadused ning edastab need koolitustegevuse planeerimiseks vastavalt korrale.	

B.2.3 Menetlemine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1. kohaldab järelevalvemeetmeid vastavalt õigusaktidele; lahendab järelevalvemeetmete kohaldamise osas saabunud vaided ja teostab järelevalvet kohaldatud meetmete õiguspärasuse osas; 2. tuvastab rahvusvahelist kaitset vajavad isikud vastavalt õigusaktidele; viib läbi esmased menetlustoimingud; teostab teenistuslikku järelevalvet rahvusvahelise kaitse menetluse üle; 3. teostab järelevalvet viisamenetluse üle; otsustab piiripunktis erandina viisa andmise või andmisest keeldumise; 4. tuvastab väärteokoosseisu vastavalt õigusaktidele; menetleb väärtegusid vastavalt õigusaktidele; teostab järelevalvet väärteomenetluse läbiviimise üle; lahendab oma pädevuse piires kaebusi kohtuvälise menetleja tegevuse üle vastavalt väärteomenetluse seadustikule.	

VALITAVAD KOMPETENTSID

Täiendavalt on võimalik tõendada valitavaid kompetentse B.2.4 – B.2.6.

B.2.4 Väikelaeva juhtimine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1. hindab riske ja ohtusid teenistusülesannete täitmisel väikelaevaga; juhib väikelaeva, järgides õigusakte; kasutab enesepääste ja inimeste veest päästmise võtteid vastavalt juhenditele; juhib väikelaeva patrulli tegevust vastavalt juhenditele; 2. korraldab väikelaeva korrasoleku kontrolli; kontrollib väikelaeva varustuse komplekteeritust ning operatiivvalmisolekut vastavalt nõuetele; teostab kasutuseelse ja kasutusjärgse hoolduse üle järelevalvet.	

B.2.5 Alarmsõiduki juhtimine	**EKR tase 5**
Tegevusnäitajad: 1. teostab ohutult alarmsõitu vastavalt väljasõidukorraldusele, ohu hinnangule ja õigusaktidele; täidab temale antud ülesandeid, arvestades sõiduki eriotstarvet, omapära ning sündmuse iseloomu; 2. hindab visuaalselt ja sõiduki omapärale tuginedes ning ilmastiku, tee- ja liiklusolusid arvestades erinevaid riske ning ohtusid sündmuskohale jõudmiseks; valib vastavalt ohtude ja riskide hinnangule ning sündmuse omapärale sündmuskohale jõudmiseks sobiva sõidukiiruse ning teekonna, kasutades sihtkoha leidmiseks navigatsiooni- ja positsioneerimisvahendeid.	

B.2.6 Otsingu- ja päästetegevus merel ja piiriveekogul	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. viib läbi otsingu- ja päästetegevust merel ja piiriveekogul meeskonna (SRU) koosseisus, järgides õigusakte; 2. kasutab merel ja piiriveekogul side- ja päästevahendeid vastavalt juhenditele.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.7 Piirivalvur, tase 6 kutset läbiv kompetents	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. kasutab oma töös eesti keelt vastavalt keeleseaduses toodud nõuetele ning vähemalt ühte võõrkeelt tasemel B2 erialase sõnavara kasutamisega (vt lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused); 2. kasutab teenistusülesannete täitmiseks vajalikke andmebaase ja -kogusid; järgib andmekaitse nõudeid; 3. teenistusülesandeid täites austab täielikult inimväärikust ning ei diskrimineeri isikuid soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu; 4. rakendab sundi või muid põhiõiguseid piiravaid meetmeid, tagades meetmete proportsionaalsuse ning isikute põhiõiguste järgimise; hindab põhiõiguste järgimist ning põhiõiguste piiravate meetmete proportsionaalsust, otsustab põhiõiguste piiramise vajalikkuse, rakendatavad meetmed ning tagab rakendatud piirangute nõuetekohase fikseerimise; teostab teenistuslikku järelevalvet põhiõiguste järgimise ja võimalike rikkumiste üle; 5. järgib oma töös avaliku teenistuja eetikakoodeksit; 6. suhtleb lugupidavalt ja professionaalselt; kasutab konfliktilahendamismeetodeid, vältimaks konflikte; lahendab tekkinud konflikte; loob positiivse suhtluskeskkonna ja käitub vastavalt headele suhtlemistavadele; 7. töötab tõhusalt meeskonnas ja selle huvides ning kohandub meeskonnaga; arvestab teistega ja täidab oma rolli meeskonnas; rakendab töös oma teadmisi ning oskusi maksimaalselt, lähtudes organisatsiooni eesmärkidest; 8. suhtleb lugupidavalt ja professionaalselt erinevatest kultuuridest, religioosse taustaga ning erinevate väärtushinnangutega inimestega ilma eelarvamuste, rassilise diskrimineerimise ja ksenofoobiata; 9. planeerib asutusesisest ja siseriiklikku koostööd, osaleb rahvusvahelises koostöös; 10. järgib oma tööga seotud õigusakte; 11. arvestab oma töös organisatsiooni struktuuri ning erinevate üksuste funktsioone ja pädevust; 12. käitub esmaabi osutamist vajavas situatsioonis sobival viisil.	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	26-11042018-1.6/7k
2. Kutsestandardi koostajad	Raavo Järva, Politsei- ja Piirivalveamet Viljar Kärk, Siseministeerium Marek Liiva, Sisekaitseakadeemia Inge Lindsaar, Politsei- ja Piirivalveamet Janek Mägi, Siseministeerium Heiki Suomalainen, Politsei- ja Piirivalveamet Piret Teppan, Sisekaitseakadeemia Ivar Treffner, Politsei- ja Piirivalveamet
3. Kutsestandardi kinnitaja	Vara- ja Isikukaitse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	10
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	11.04.2018
6. Kutsestandard kehtib kuni	03.11.2020
7. Kutsestandardi versiooni number	7

8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	1349 Kutseteenuste juhid, mujal liigitamata
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Border Guard, level 6
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	